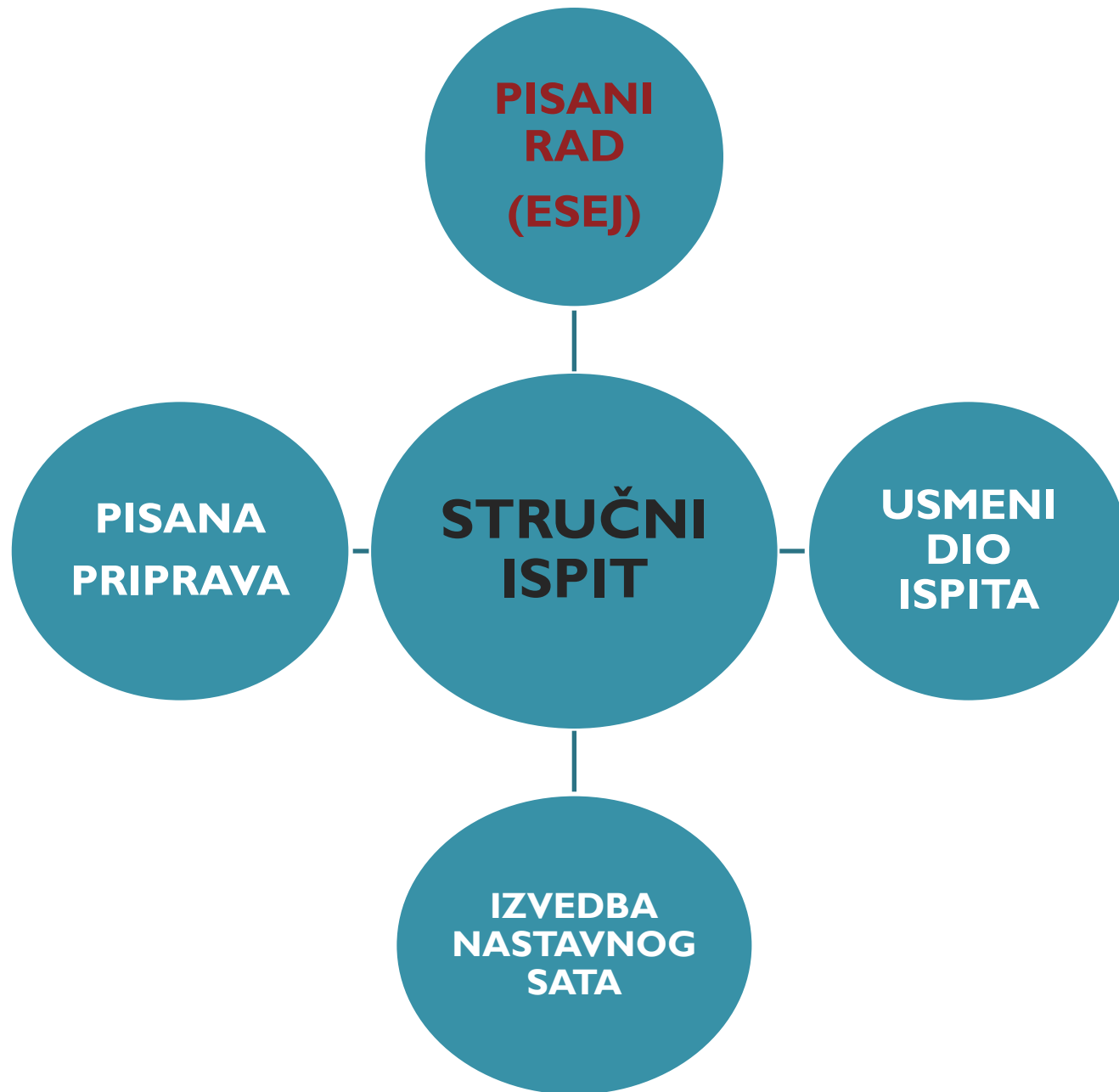




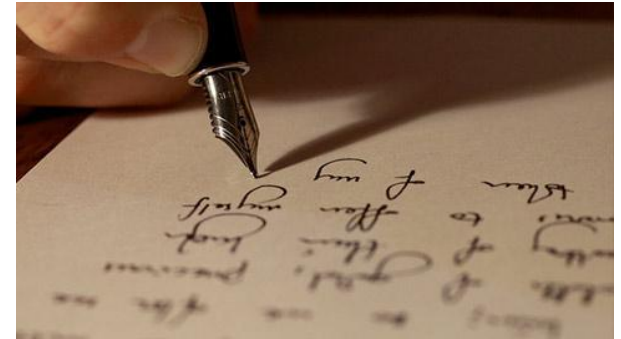
**Stručno-metodička priprema za  
polaganje stručnog ispita iz geografije  
Zadar, 2. srpnja 2015.**

# **Primjena geografskih spoznaja i metodičkih vještina na zadanu temu pisanog rada stručnog ispita**

*Kata Magaš, prof. savj. Gimnazija V. Nazora u Zadru;  
Sveučilište u Zadru – Odjel za geografiju, nastavnik metodičar*




# Esej



fr. *le essai* = ogled

- prozna vrsta u kojoj je izražen osobni stav autora o temi (odabir problema, način izlaganja i zaključivanja)
- analitičko i sintetičko izlaganje pojmova, predodžbi i pojava u prostoru i vremenu
- sadržaj, kompozicijski ustroj i vrednovanje

- 
- **Cilj** eseja: provjeriti stručnu, metodičku i jezičnu osposobljenost učitelja/nastavnika za odgojno-obrazovni rad
  - **Trajanje:** oko 180' (4 školska sata)
  - **Tema:** od tri ponuđene teme, pristupnik odabire jednu temu
  - **Ocjena:** „položio” ili „nije položio”

# Metodička kompetencija u eseju

- uporaba stručno-metodičkih pojmova (= geografskih i metodičkih)
- osobno promišljanje u odnosu na temu
- sposobnost povezivanja teorijskog znanja i praktičnih spoznaja (navođenje primjera i dokaza)
- poznavanje stručne geografske i metodičke literature

# Tijek rada po odabiru teme

- promisli problematiku (pitanje)
- izradi koncept
- prisjeti se znanja:
  - inicijalno obrazovanje (studij)
  - stručno-metodička literatura
  - iskustvena praksa
- definiraj tehnike i metode rada
- napiši esej po kompozicijskim jedinicama

# Kompozicija eseja s metodičkog gledišta

- **Uvod** – najava teme i cilja rada  
njezin smještaj u širi metodički kontekst,  
osnovne informacije i misli koje će se  
razraditi, objasniti, dokazati u razradi
- **Razrada** teme – stručno-metodička obrada,  
pokazati poznavanje tematike i literature,  
iznijeti poznate postavke i osobne stavove
- **Zaključak** - sažeto oblikovati zaključne misli  
= sinteza iznesenih postavki

# Optimalno

- 4 – 5 stranica teksta
- pridržavati se metodičkih pravila i pokazati osobnu kreativnost
- pokazati geografska i metodička znanja
- razlikovati značenje i sadržaj stručnih termina  
na pr.      školska godina – nastavna godina  
                 nastavni plan – nastavni program  
                 nastavne metode – oblici rada u nastavi



## Preporuča se:

- izbjegavati lošu terminologiju
  - predavanje = nastava, nastavni proces
  - lekcija = nastavna jedinica
  - gradivo = nastavni sadržaji
  - ispitivanje = provjera znanja
- precizno koristiti stručne pojmove
  - karta = geografska karta/zemljovid
  - ploča = školska ploča
  - djeca = učenici

## Potrebno je:

- primijeniti znanstveni stil pisanja
  - jasne i jednoznačne rečenice -
  - točne i dokazane tvrdnje -
  - izbjegavati ponavljanja, nepotrebne fraze i
  - tuđice
- ne pisati razgovornim ili novinarskim stilom
- ne pisati u prvom licu („Mogu reći ...)
- pisati čitko, paziti na rukopis

# Vrednovanje rada sa stručno-metodičkog aspekta

- **Sadržajno:**

1. Je li poštovan odabir teme?
2. Objašnjava li dostatno odabranu temu i ukazuje li na poznavanje literature?
3. Sadrži li odgovor na postavljeno pitanje?  
(konkretnost, potpunost i preciznost sadržaja)
4. Je li uključeno kritičko mišljenje i osobno iskustvo?

# Vrednovanje rada sa stručno-metodičkog aspekta

- **Organizacijski:**

1. Je li uvod povezan sa zadanom temom i daje li problem ukratko (osnovne naznake), ključne riječi ili koncept
2. Donosi li glavni dio cjelovitu razradu teme?
3. Je li zaključak temeljen na iznesenim činjenicama?

# Vrednovanje stručno-metodičke razine pisanog rada

- **Razumijevanje teme**  
(potpuno, djelomično, tema nije shvaćena)
- **Metodička kompetencija**  
(ključni pojmovi, primjeri, literatura)
- **Kompozicija rada**  
(skladna, neskladna, digresije)
- **Popis literaturnih jedinica na kraju rada**  
(naveden, nije naveden)

# Ocjena pisanog rada

- *Pisani rad je izvrstan, pristupnik je u cijelosti ostvario zadanu temu. Razvidni su ključni pojmovi matične znanosti kao i teorijski metodički pojmovi. Svoje tvrdnje pristupnik temelji na odgovarajućoj literaturi, a navođenje primjera pridonosi jasnoći i sadržajnosti rada. Kompozicijski ustroj jasan, formalno i sadržajno označen. Na kraju rada naveden je popis literature.*

## Ocjena pisanog rada

- *Pisani rad nije zadovoljavajući. Pristupnik nije ostvario zadanu temu.*

*O kompetencijama učitelja u nastavi geografije piše tek u nekoliko rečenica, stoga nisu razvidni ključni pojmovi geografskih i metodičkih znanja, niti primjeri. Kompozicijski ustroj nije proporcionalan niti sadržajno utemeljen: u uvodu nedostaje jasna usmjerenost na temu, a zaključak, iako opsežan, udaljen je od teme rada. Rad ne sadrži popis literature.*

# Najčešće pogreške

- rad napisan neuredno i nepregledno
- rad nije pročitao i nisu zamijećene nesuvisle, pogrešne ili netočne činjenice
- obilje jezičnih i materijalnih pogrešaka
- metodičke teoretske postavke jezično loše interpretirane
- preopširno zahvaćena tematika pa je obrađena površno/nedostatno
- nedostatna stručnost i metodička pismenost
- nedostaju primjeri iz prakse



# Uspješan pisani rad temelji se na...

- Poznavanju metodičke i stručne literature o temi pisanog rada.
- Povezivanju teorije i iskustva iz nastavne prakse.
- Preglednosti, urednosti i jasnoj kompoziciji rada.
- Odgovarajućoj stručnoj, jezičnoj i stilskoj razini pisanog rada:
  - stručni izrazi
  - pravopisna i gramatička točnost
  - stilsko ujednačenje

# RADIONICA



# RADIONICA

## **SADRŽAJ I STRUKTURA PISANOG RADA NA STRUČNOM ISPITU IZ GEOGRAFIJE**

- **Cilj radionice:**

1. Primjeniti geografske spoznaje i metodičke vještine pri interpretaciji zadane teme u pisanom radu na stručnom ispitu.
2. Unaprijediti metodičke kompetencije učitelja/nastavnika geografije.

## Specifični ciljevi (odgojno-obrazovni ishodi)

### **razraditi stručnu temu u formi eseja**

- prepoznati i primijeniti preporučene korake u izradi eseja
- primijeniti odgovarajuće tehnike i metode u izradi eseja
- izraditi koncept teme pisanog rada po kompozicijskim jedinicama
- usporediti i vrednovati izrađene koncepte teme pisanog rada
- predstaviti rezultate rada
- sudjelovati u raspravi prema pravilima

## Što pristupnici očekuju u pisanom radu na stručnom ispitu iz geografije?

- napišite 2-3 natuknice
- usporedite napisano sa susjedom
- komentirajte razlike

# Polazište

## • Očekivanja od pristupnika

- u formi eseja akademskim/znanstvenim stilom obraditi stručnu temu
- pokazati poznavanje odgovarajuće stručne literature
- uz kritički pristup formulirati osobne stavove
- teoretske postavke popratiti osobnim iskustvom
- sadržajno i grafički razlikovati kompozicijske jedinice rada
- pisati standardnim hrvatskim književnim jezikom
- primijeniti jezična pravila

# Plan rada radionice

- formiranje skupina i odabir teme
- razmjena iskustava i izrada koncepta radom u parovima, uz vođenje
- objedinjavanje rada parova i priprema prezentacije uratka (skupine)
- predstavljanje rezultata rada (skupine)
- sažimanje rada skupina (voditelj radionice)
- primjena novih znanja i vještina
- formativno vrednovanje

# Odabir teme

- formiranje skupina prema afinitetu za zadane teme

1. Motivacija u nastavi geografije

2. Kompetencije učitelja/nastavnika geografije

3. Načelo aktualizacije u nastavi geografije

4. Grafičke metode u nastavi geografije

5. Praćenje i ocjenjivanje učenika

6. Kompetencije učenika i ishodi učenja u pripremi za nastavni sat iz geografije



# Izrada koncepta, samostalno ili u paru

- individualno ili radom u paru izraditi koncept svake kompozicijske jedinice (uvod, razrada-rasprava, zaključak)
- usporedba i rasprava idejnih rješenja koncepta unutar skupine – uočiti i istaknuti razlike u pristupu
- objediniti i usuglasiti stavove te pripremiti prezentaciju zajedničkog/odabranog koncepta
- odabrati izvjestitelja za skupinu temu

# Predstavljanje uradaka skupina

- predstavnik prve skupine iznosi koncept zadane teme
- članovi ostalih skupina pažljivo slušaju i pripremaju se za raspravu
- slijedi rasprava (prema pravilima)
- isti postupak za preostale skupine

# Sažimanje rezultata rada

- voditelj radionice sintetizira zaključke pojedinih skupina
- zaključci i rasprava u plenumu doprinose boljem razumijevanju tehnika i metoda rada u izradi pisane zadaće u obliku eseja:
  - *sadržaj i povezanost kompozicijskih jedinica*
  - *akademsko pisanje i citiranje*
  - *pravopisna pravila*

# Formativno vrednovanje

- Korake (slijed aktivnosti) u današnjoj radionici napišite u dijagram kronološke sheme.
- Izdvojite pet ključnih pojmova s današnje radionice i poredajte ih po važnosti.
- Napišite koja ste nova znanja danas stekli.
- Napišite koje ste vještine unaprijedili.
- Likertovom ljestvicom procijenite vašu kompetentnost za pisani rad na stručnom ispitu iz geografije. (5 = potpuno kompetentan, 4 = uglavnom kompetentan, 3 = nemam mišljenje, 2= ugl. nekompetentan, 1= potpuno nekompetentan)

## Literatura:

- Bežen, A., (2009): **Metodika, znanost o poučavanju nastavnog predmeta**, Učiteljski fakultet u Zagrebu, Profil, Zagreb
- Vuk, R, (2009): **Strategije učenja i poučavanja**, Geografski horizont 1/2009, Zagreb
- Mattes, W., (2007): **Nastavne metode**, Naklada Lijevak, Zagreb
- Terhart, E. (2001.): **Metode poučavanja i učenja**, Educa, Zagreb
- Marzano, Pickering, Pollock, (2006): **Nastavne strategije**, Educa, Zagreb

## Primjeri tema za pisani rad

- Geografija kao nastavni predmet
- Kurikulum geografije
- Kompetencije učitelja/nastavnika geografije
- Nastavni program geografije (u osnovnoj/srednjoj školi)
- Korelacija geografije s drugim nastavnim predmetima
- Nastava geografije, ishodi učenja i kompetencije učenika
- Kognitivne i praktične geografske vještine
- Motivacija u nastavi geografije
- Terenski rad i terenska nastava geografije
- Tekstualna nastavna sredstva u nastavi geografije
- Vizualna i audiovizualna nastavna sredstva u geografiji
- Razvijanje kartografske pismenosti
- Udžbenici u nastavi geografije

## Primjeri tema za pisani rad

- Oblici rada u nastavi geografije
- Verbalne nastavne metode
- Neverbalne (demonstracijske) nastavne metode
- Grafičke metode u nastavi geografije
- Izvorna geografska nastavna načela
- Projektna nastava
- Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učeničkih postignuća
- Pripremanje učitelja/nastavnika za nastavni sat geografije
- Koncept i organizacija nastavnog sata geografije
- Razine planiranja nastave geografije
- Rad s darovitim učenicima
- Rad s učenicima s teškoćama u učenju
- Istraživanje nastave geografije



**Puno radosti i uspjeha u radu  
i na stručnom ispitu!**